

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי י"ג אב תשע"ט | דף היומי בבלי: תמורה כו.

דף היומי בהלכה: מסעיף ה' עד סעיף ז'.

מוסר: שמירת הלשון פרק ד' 'ומה לי' עד סוף פרק ד'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

כך הגיב מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א כאשר הראו לו את תמונתו | ה'בית ישראל'
הורה את המינון: 60 אחוז הודיה, 40 אחוז בקשה | 1700

על דא ועל הא

אחד ניגש אל הגר"ח קניבסקי שליט"א, נתן לו
תמונה של ר' חיים עצמו ושאל האם הרב יודע מי
זה... ר' חיים הסתכל ממושכות בתמונה, בתמונתו
שלו עצמו, ואמר: "אני לא יודע מי זה"...

רבבות תמונות צולמו ויצולמו ב'בין הזמנים' הנוכחי, בעיר ובכפר, במושב ובהר, ליד
הנחל ובתצפית. מהי עמדת תורתנו הקדושה על הצילום במצלמה?

הרה"ג שמואל ברוך גנוט שליט"א

בסרט הצילום היו רק 36 תמונות לכל היותר. אך כיום, עם המצאת
המצלמות הדיגיטליות, ניתן לצלם ללא הפסקה. רבבות תמונות
צולמו ויצולמו ב'בין הזמנים' הנוכחי, בעיר ובכפר, במושב ובהר,
ליד הנחל ובתצפית. מהי עמדת תורתנו הקדושה על הצילום
במצלמה?

כולנו ראינו בסוכות רבות את ציורו הנודע של ה'חכם צבי'.
ציור זה הוא ציור אמיתי לחלוטין, כפי שמעיד בנו, היעב"ץ זצ"ל,
בתוך "תשובה" הלכתית שכתב על צילום וציור דמויות אנשים.
מה הנושא, שלשמו נדרש היעב"ץ?

נפסק בשולחן ערוך (יו"ד קמא, ד) ש"אסור לצייר צורת
אדם לבדו, אפילו הוא לנוי. במה דברים אמורים, בבולטת. אבל
בשוקעת, כאותם שאורגים בבגד ושמציירים בכותל בסמנין,
מותר לעשותם. וצורת חמה ולבנה וכוכבים, אסור בין בולטות בין
שוקעות" והפוסקים דנו בהרחבה בדין צילום תמונות.

איתא בגמרא (עבודה זרה מ"ג ע"ב): "לא תעשון וכו' תניא כל
הפרצופות מותרין חוץ מפרצוף אדם". כלומר, שניתן ליצור ולצייר
פרצופים, חוץ מפרצופו של אדם. הרמב"ם פסק ש"אסור לעשות

לפני שנים סיפר לי ידידי הטוב הרב הגאון רבי ישראל מאיר
טבצ'ניק שליט"א, (ר"מ בישיבת כנסת יחזקאל באלעד, ובנו
של הגאון רבי עמוס שליט"א, שהיה ממקורביו הגדולים של
מרן הסטייפלר זצ"ל), סיפור מופלא: "בפורים אחד, לפני שנים,
הרהיב אחד עוז, ניגש אל הגר"ח קניבסקי שליט"א, נתן לו תמונה
של ר' חיים עצמו ושאל האם הרב יודע מי זה..."

ר' חיים הביט ממושכות בתמונה ואמר: "זה אבא..."
"לא", השיבו לו. ר' חיים הסתכל ממושכות בתמונה, בתמונתו
שלו עצמו, ואמר: "אני לא יודע מי זה"..."

"בין הזמנים" הגיע ורבבות יהודים יוצאים אל הטבע, להביט
בפלאי הבריאה, לנוח מעט ולהחליף אויר ואוירה, כהצטיידות
לקראת זמן אלול הקרב ובא. רבים מהם מצטיידים במצלמה,
מצלמים ומצלמים. בעבר הלא רחוק היו מצלמים במשורה, כי

מבוקשם בדרך תחבולה גדולה ע"י אומן בקי נפלא, שפעל ועשה כל ציור פרצוף פניו הנורא ונאור בחריצות וזריזות עצום שלא בפניו, ואור פניו לא נפל ולא חסר מאומה מהשווי כמעט, והיה חסר בו רק נשמת רוח חיים, והציור נחשב יקר הערך מאד למכיריו ויודעיו מלפנים, ונעשו ממנו טופסים והעתקות וגם המה נמכרים ביוקר, תכתב זאת זכרון לדור אחרון..."

ישנם מהפוסקים, (שו"ת דברי מלכיאל ח"ג סנ"ח ועוד), שסברו שאין לצלם לכתחילה תמונות, בגלל דעות הראשונים האוסרות לצייר ציורים אדם, למרות שלא מדובר בציורי כל הגוף ולמרות שהם תמונות שאינם בולטות. וכתב ש"לזה שומר נפשו ירחק מזה, ובפרט שיש סברא גדולה שיש בזה איסור גמור על פי דין". ה'דברי מלכיאל' כותב ש"אם נצרך לצילום מפני עסקיו ויש לו הפסד לזה, יש להקל ולצלם ע"י נוכרי, ועכ"פ יעשה שלא יראו את הרגליים, כגון שיצולם בהיותו יושב או כשעומד אצל שולחן וכדומה. ובעוונותינו הרבים בעתים הללו נעשה הצילום כהיתר והמחמיר על עצמו נחשב הוא בעיניהם כשוטה, וכמ"ש מי עוור כעבד ה', והרבה גרמו לזה איזה תלמידי חכמים ת"ח שנהגו קלות בעצמם לצייר צורותיהם ולשלחם על פני חוץ וגרמו מכשול גדול... והשוטים מתפארים בצורותיהם וצורות חבריהם וקרוביהם וישאירו זה לזכר לבניהם, וישכחו כי זה יכולים לעשות גם בבעלי חיים להשאיר צורת גופם וכאשר יציירו צורות בהמות וחיות שונות אפשר יותר נאה מצורת אדם בהמי וטוב להם להראות כוחות נפשם, והיינו לעשות איזה דבר מצוה קיימת שבכל עת שיראו את מצוות השי"ת יזכירו את מדותיו הטובות ורוח נדבתו, כי אשר עשה דבר גדול כזה וילמדו צאצאיו ממנו להתרגל כמדות טובות, וכמובא במדרש שאם אין אדם עושה מצוה קיימת לדורות, מה הנאה יש לו. אבל מה בצע שיניח לבניו צורת גופו? וראוי לכל ישראל כשר להתרחק מזה ואף צורות צדיקים ודאי לא ניחא להו לתלות צורותיהם בבתיים, ובפרט לפי מה שכתבו המקובלים שנמשך על הצורות רוח טומאה, ולמה לנו לגרום שישרה רוח טומאה על צורת צדיק?!"

בשו"ת לחם רב נשאל בד"ן כתובה שצייר בה הסופר צורת החתן והכלה, והעלה שלמרות שבדיעבד אין לאסור להשהות הכתובה הזאת, מכל מקום לכתחילה ראוי מאד להיזהר שלא לעשות כן, כיון שהדבר נוגע לאיסור תורה.

אמנם בשו"ת צפנת פענח להגר"י ראז"ין מרוגטשוב זצ"ל האריך, כדרכו בקודש, במראי מקומות לאורך הש"ס ולרוחבו וכתב שמותר לצלם תמונות. גם בשו"ת שלמת חיים נסתפק השואל על אלו המציירים אנשים שלובשים תפילין, כדי להורות את אופן לבישת התפילין, וכתב לו מרן הגר"ח זוננפלד זצ"ל שאין בכך חשש. גם ראש גולת בבל, רבנו הבן איש חי זצ"ל בספרו רב ברכות מערכת הצד"י כותב ש"צילום פוטוגרפי, אשר אינה צורה הבולטת כלל, ודאי מותר לעשותו". אך הוא דן "כאשר מניחים את התצלום במין זכוכית המבליטה את התמונה כצורת אדם ממש אף שבחוש המישוש אין כל בליטה אלא כך נראה

פסל וכל תמונה לעבודה זרה, וכן אסור לצייר לנוי צורת אדם, והוא שתהיה הצורה בולטת. אבל אם היתה הצורה שוקעת או צורה של סממנים, כגון צורות שעל גבי לוחות וטבלאות או צורות הנרקמות באריג מותרות". ודעת הראב"ד בהשגותיו שאסור לעשות גם צורת אדם גם כשאינה בולטת אלא נראית שווה בשווה, ורק צורה שנקראת ואינה בולטת בכלל, כמו בציורים בספרי ילדים, מותרת. וכן בריטב"א ע"ז שם כ' להחמיר בצורת אדם הנעשית בדיו וסממנים, שהרי היא כצורה בולטת. וכן פסק הט"ז (יו"ד קמ"א סק"י ב). אולם השולחן ערוך פסק להתייר כדעת הרמב"ם. כך שניתן לצייר או לצלם דמות אדם בתמונה, שהרי תמונה וציור אינן בולטות על הדף, ואילו עשיית פסל אדם וכדומה, אסורה, שהרי הדמות בולטת וניכרת.

השאלת יעבץ (ח"א ק"ע) מספר ש"כשנתקבל הר"ר אלעזר ז"ל מבראדי לאב"ד ק"ק אמסטרדם, עמד איש אחד והדפיס מטבע כסף בדמות צורתו והטביע צורתו מראש ועד החזה". הוא מביא שדעת הרא"ש שבראש בלא גוף אין איסור, אך נחלקו על כך הראשונים. כידוע, הפוסקים גם דנו האם מותר לעשות בובות משחק לילדים, אך הנושא רחב ולא כעת המקום להאריך בו. (ובענין כניסה למוזיאון השעווה, בהם מוצגות בובות משעווה, ראו בספרי שלהי דקייטא).

היעב"ץ דן בענין בהרחבה ומספר על ציורו הנודע של אביו, רבנו ה'חכם צבי', הנודע לכל, עד ימינו אנו. היעב"ץ מספר שאביו ה'חכם צבי' הוזמן לקהילת הספרדים בלונדון, והם רצו מזכרת מתמונתו מקלסטר פניו הק' וביקשוהו שיסכים שיציירו את דמותו, אך ה'חכם צבי' סירב. וכך הוא מספר לנו, (בשו"ת שאילת יעבץ ח"א סימן קע), בלשונו המיוחדת: "זכור הוא לטוב החסיד האמיתי אבא מרי רבינו הגדול המקום יהא בעזרו, לעד יעמוד זכרו, ולא ידעך נרו. זה חזיתי ואספרה מעשה שהיה כשנקרא מקהילת קודש ספרדים שבלונדון לבוא אליהם ולהראות בכבודו וביקר תפארת גדולתו, לזכותם במצוה לעשות לו יקר וגדולה מתוך חיבה יתירה נודעת כבוד גדול שמו אצלם, ונכספה כלתה נפשם לראותו, ליהנות מזיו זוהר תמונתו, לחזות בשמחה את פניו, לטעום צוף דבש אמרי נועם ולקבל פני שכינה להאציל עליהם מברכתו, ועשו לו כבוד גדול לא נשמע דוגמתו. והלכו לקראתו והביאוהו באונית מלכות בשמחה ובששון, בהוד והדר. גדול וקטן שם הוא איש לא נעדר, ישלם להם ה' כפעלם וישיב להם גמולם הטוב עוד כל ימי עולם. והנה מרוב עוצם תשוקתם חשקו להשאיר בידם ציור צלם דמות תבניתו. וחילו פניו בדבר זה על כל אהבה וכבוד יתן להם שאלתם, להניח אצלם דמות דיוקנו מצויר ומשוח בששר, ולא אבה שמוע וישם לאל מילתם, אף אם בציור של צבע רוב הפוסקים ככולם סבורים שאין בו חשש איסור. מה גם בחצי צורה, היינו פרצוף בלבד, אין פוסקים שחוששים במקרה כזה. אף על פי כן לא יכלו לו אנשי שלומו, לפתותו ולהעבירו על דעתו דעת עליון מרוב חסידותו וקדושתו ופרישותו, אכן המבקשים לא נסוגו אחור, בכל זאת ידם נטויה ולא שקטו ולא נחו עד שהשיגו

כולל תמונות. וכן בנו מו"ר מרן הגר"ח שליט"א אין דעתו נוחה שמצלמים אותו, מלבד לצרכי צדקה או מצוה. וידוע שאדמו"ר"ם רבים מתנגדים בכל תוקף שיצלמו אותם, אך בשנים האחרונות, בגלל ריבוי הצלמים וחוברות התמונות, המנהג כמעט ונכחד ברוב חצרות האדמו"ר"ם. ומכל מקום בסוכת מרן ה'קהילות יעקב' זצ"ל היו תלויות תמונות של גדולי ישראל (ס' אורחות רבינו ח"א קפ"ח), וכן בסוכת בנו מו"ר מרן הגר"ח שליט"א.

הנושא רחב ולא באנו בזאת אלא להטעים לב הלומדים. כשרצינו לפרסם מאמר זה ומסרתיו, כדרכי לפני כמעט כל פרסום מאמר, לביקורתם של מספר תלמידי חכמים ואנשים חכמים, התנגד אחד מהם לפירסומו וטען שהיום כולם מצלמים ומדוע אני פותח נושא, שהציבור לא יכול לעמוד בו.

תלמיד חכם זה צודק. אי אפשר לגזור על הציבור גזירות שלא ניתן לעמוד בהן, אך בכל זאת, שלפחות נדע לא לעשות עסק כל כך גדול מצילום. אנו משקיעים כל כך הרבה כסף, זמן ואנרגיה בצילום. נכון, אפשר, אבל אין צורך להגזים בדבר.

וראו נא ראו מכתב נפלא, שכתב הסבא מקלם זצוק"ל, המובא בספר 'חכמה ומוסר', המבהיר לנו את עמדתו המוסרית, לפיה צילום הוא סתם "בל תשחית". ה'סבא' כותב לבנו כך: "בני יקירי וכו', שני מכתביך באו לידי במועד. התמונות של בנותיך שיחיו ששלחת, לא ידעתי מה זאת. אדמו"ר ז"ל הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל לא היה חפץ במנהג הזה, וכמדומה שהיה אומר כי ע"פ הזהר הקדוש אין להביט עליהם. גם אני חוששני על זה שהוא בכלל שיחה נאה, וכמדומה אצלי בלא ספק שההוצאה על זה הוא בבל תשחית ואסור מן התורה".

וה'סבא מקלם' כותב כאן רעיון מוסרי נפלא: "ודע בני יקירי כי לא לחנם נתפשט זה בעולם, אלא רק כדי להורות לנו חיוב ההשבה אל הלב, שאם צורה שכבר ידע ומכיר אותה, עם כל זאת כשמביט על הצורה הזאת יושרש בו השמחה ביותר, מכל שכן בדבר שלא ידע מעולם ולא הכיר מעולם, כמה צריך השבה ללב..."

והמשגיח הגה"צ רבי שלמה וולבה זצ"ל (כמובא בס' שלהי דקייטא), הביע את צערו על כך שהיום נוהגים המטיילים לצלם את הנוף המרהיב המשתקף לעיניהם, במקום להביט ולהסתכל על נפלאות הבריאה. "במקום לעמוד ולהסתכל על הנוף ולהתפעל מנפלאות הקב"ה בעולמו המרהיב, מפנים את הגב לנוף ומצטלמים במצלמה..." הצטער הגר"ש וולבה זצ"ל.

לאדם מכח המראה", ומסקנתו היא שגם דבר זה מותר, "מכיון שזה המראה הוא חזות שוא ואין בו ממש".

הגר"מ שטרנבוך שליט"א כותב שיש האוסרים לצלם אדם, לאור דעת הרמב"ן האוסר לצייר כל צורות אסורות בין בולטות ובין שוקעות ומובא בט"ז שאין להקל נגד הרמב"ן. והגר"מ שטרנבוך מספר לנו: "ואני הכרתי כמה וכמה צדיקים שהקפידו מאד לא לצלם אותם, שלדבריהם מזיק אבל הרבה גאוני ישראל זצ"ל אף שהחמירו לעצמם כדעת הפוסקים שאפילו בצורה שאין בולטת אסור לעשותה, מכל מקום אם אדם אחר מצלם אותם, לא הקפידו". (הגר"מ שטרנבוך מאריך בענין, וראו במש"כ בדבריו בספרי שלהי דקייטא).

ידוע שהגאון מהר"י אסאד ז"ע הגיע לבקר בבית המלכות, עם משלחת גדולי ישראל, וכשראה את עצמו במראה שהיתה בארמון, בפעם הראשונה בחייו, אמר בהתפעלות: "מלאך הגיע לעזור לנו!! תראו בעצמכם!!..."

המהר"י אסאד, לגודל קדושתו, לא הביט בדמותו שלו עצמו אף פעם, וכשראה את עצמו בראי, היה בטוח שאיש האלוקים הנורא שניבט מולו, הוא מלאך אלוקים...

בספר "הצדיק רבי שלמה", שנכתב על הצדיק רבי שלמה בלוך זצ"ל, תלמידו של ה'חפץ חיים', מסופר ש"פעם הראתי לו את תמונתו לראות מה יגיד, ואמר שהאיש המצולם בתמונה נראה אדם חשוב, כי לא ידע שזאת היא תמונה ממנו. וכאשר סיפרו לו שזה הוא עצמו, ביטל מיד את הבחנתו... ושמעתי ממנו כמה פעמים כאשר הזכיר את דעת היערות דבש בענין התמונות שזה אמנם דבר ברור לכולא עלמא ליתן חשיבות כל שהוא לתמונה, והרי זה עבודה זרה ממש, שהרי אפילו את תמונתו של משה רבינו אפשר להכניס לבית הכסא... ולתמונה אין כל חשיבות..."

- אפילו את תמונתו של משה רבינו ניתן להכניס לשירותים, ולתמונות אין שום חשיבות!!

להלכה, הסכמת רוב הפוסקים היא שמותר לצלם ולהצטלם מצד ההלכה, אך רבים מזכירים בענין את דברי היערות דבש' (ח"א דרוש ב') שכתב שראוי למנוע מלעשות צורת אדם וכמבואר בזוה"ק, "ואפילו צורת אדם בכותל יש להיזהר, כי אין לך צלם ודמות דלא שריה ביה רוח רעה". ובספר 'דינים והנהגות' מובא בשם מרן החזו"א ז"ע שאין בצילום תמונות אנשים איסור על פי ההלכה, אלא שאנשים בעלי מעלה רואים בזה מעין רוח טומאה. וידוע שמרן הקהילות יעקב זצ"ל הקפיד מאד לבל יצלמוהו ואמר שישנו ענין שלא ישאר מאומה מהאדם לאחר פטירתו,

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"מי ששומר על סדרי הישיבה רואים בחוש שיש לו הצלחה מיוחדת, כל סדרי הישיבה, תפילה, תורה, ולימוד המוסר"

משא מרן ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א, בכינוס סדר הכנה למסיימי
הישיבות הקטנות על ידי ארגון דרשו - מנחם אב תשע"ט

וכל הפשט הפשוט שרש"י מסביר זה תורת אמת ממש, וידוע מהגאון שאין מילה מיותרת ברש"י, וכאמור יש צעירים שבאמת למדו וגמרו את הש"ס, בלי מתח ובלי מאמצים מיוחדים, ישנו ואכלו ורגועים וגמרו את הש"ס, כי הזמן מנוצל, ובמקום סקרנות לדברים שלא נוגעים למעשה הסקרנות היא לתורה.

ובפרט בתקופה הקרובה שיש בחירות כפי שאומרים, ויש סקרנות לפני הבחירות ואחרי הבחירות, אבל כל אחד צריך לחשוב מה זה משנה לי, וכי זה נוגע לי למעשה? הרי כעת זה לא נוגע למעשה, ואני יכול לישון רגוע ואין לי ממה לדאוג, ובמקום זה אני יכול ללמוד עוד גמרא ועוד גמרא ועוד גמרא, במקום סקרנות של דברים שלא נוגעים לי למעשה ואין בהם שום רווח, שתהיה סקרנות לתורה שעליה נאמר "אשריך בעולם הזה!"

אלו הם דברים פשוטים מאד, ומי שמקיים אותם הוא מאושר, כמו שאמרו (אבות ו, ד) כך היא דרכה של תורה וכו' ואם אתה עושה כן אשריך בעולם הזה, ואף שיש רק פת במלח אבל הוא לא רעב, ומים במשורה אבל הוא לא צמא, ועל הארץ תישן אבל הוא ישן, וחיי צער תחיה אבל שוכחים את הצער, ובזכות התורה לא מרגישים שום צער, כידוע שכך המציאות שבזכות התורה החיים מאושרים, צעירים ואברכים ומבוגרים, **כל מי שדבוק בתורה, ככל שהוא יותר דבוק בתורה הוא יותר מאושר.**

ואמנם דבקות בתורה צריכה גם איזה חיזוק, והחיזוק הוא עם ספרי מוסר, כידוע שלימוד המוסר מחזק ומשפיע מאד, ונותן חיים מאושרים, כפי שאמרו לי הרבה, גם מבוגרים בעלי משפחה, שהתחילו ללמוד מוסר בקביעות, בכל יום משהו, מה שמעניין - כי מה שמשמעם לא משפיע כלום, ונעשו מאושרים, ומרן הגרא"ל זצ"ל אמר פעם שאם לומדים מסילת ישרים בקביעות אפילו חמש דקות בכל יום זה משפיע מאד, והופך את האדם לאדם אחר, וכאמור ידוע לי מעשים שהיו בבעלי משפחה שהתחילו ללמוד מוסר בכל יום קצת, בצורה מעניינת, ועל ידי זה הבית נהיה בית מאושר, בית מלא שמחה!

וזהו העיקר, לנצל את הזמן לדברים החשובים והאמיתיים שנותנים חיים מאושרים בעולם הזה ובודאי בעולם הבא, וכפי שיש להקשות בדברי התנא שאמר כך היא דרכה של תורה פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה וכו' ובתורה אתה עמל ואם

תלמידים העולים מישיבה קטנה לישיבה גדולה, יש בזה הבדל ושינוי גדול, כי בישיבה קטנה יש כל הזמן ליווי ומסגרת ופיקוח על כל היום שינוצל לתורה, למעשים טובים, לתפילה, ולמוסר, יש פיקוח תמידי, גם מתי לישון ומתי לקום, וכשיש פיקוח אזי מי שהוא בעל משמעת מקיים את זה, אבל בישיבה גדולה כבר אין פיקוח כזה, רק פעם אחת ביום יש שיעור יומי, ובסדרי הישיבה אין מי שיעמוד על גבו של כל אחד ואחד להסביר לו ולהכריח ולשכנע אותו שישמור על הסדרים.

אכן מי ששומר על סדרי הישיבה רואים בחוש שיש לו הצלחה מיוחדת, כל סדרי הישיבה, תפילה, תורה, ולימוד המוסר, באלול לומדים מוסר פעמיים ביום, וכן הזמן שהולכים לישון, מי שעומד בזה ומקיים את כל הסדרים, רואים שהוא מצליח, ואין צורך בהסברים מדוע זה כך, אלא זוהי המציאות, שאם לא לפי סדרי הישיבה - אין הצלחה. זהו הדבר הראשון.

ועוד דבר, הנה יש דברים מעניינים שרוצים לדבר עליהם, ויש טבע של סקרנות, ובדרך כלל הסקרנות תופסת הרבה זמן לכל אחד ואחד, למשל אם אחד הולך ברחוב ורואה מודעה, ומתעניין לקרוא מה כתוב במודעה, ואם יחשוב וכי זה נוגע לו למעשה והאם זה מוסיף לו משהו, הרי זה לא מוסיף לו כלום, ורק מפני טבע הסקרנות הוא נמשך ומתעניין בזה.

והרי הטבע של סקרנות נברא לטובתו של האדם, שכל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו (אבות ו, יא) וכל דעביד רחמנא לטב עביד (ברכות ס, ב) וכל הבריאה היא לטובת האדם, והטבע הזה של סקרנות הוא לטובה בשביל שתהיה סקרנות לתורה, שדברי תורה מעניינים ויש בהם מתיקות, כמו שכתב רש"י (דברים ו, ו) "כדיוטגמא חדשה" וכפי שמבקשים "והערב נא", וכאשר מנצלים את הכוח של סקרנות לדברי תורה זה באמת דבר מצוין וטוב מאד.

ובאמת יש כאלה, וראיתי אפילו צעירים, תלמידים צעירים ממש, שלמדו וגמרו ש"ס, עם סדרי הישיבה ובלי מאמץ מיוחד, הם ישנים בזמן כמה שצריך ורעננים ואוכלים בזמן ורגועים בלי מתח, אבל הזמן מנוצל, וכשהזמן מנוצל אפשר לגמור ש"ס! לאט לאט מתקדמים וגומרים את הש"ס, אפילו גמרא עם רש"י בלי תוספות, יש הרבה שלא מבינים שגם בדברי רש"י יש עמקות גדולה מאד,

הנאות העולם הזה מורידות עולם הבא, אבל האושר בעולם הזה של תורה אינו מוריד, אלא להיפך, זה מוסיף עולם הבא. אלו הם בקיצור דברים פשוטים מאד שחשוב מאד לקיים אותם, ובעזרת השם נזכה כולנו, כל אחד ואחד צריך חיזוק, כולנו נתחזק ונהיה מחוזקים לעשות מה שאנו חייבים ונהיה מאושרים בעולם הזה ובעולם הבא.

באדיבות מכון 'דרכי החיזוק', תיתי להם שנהגו בנו עין טובה

אתה עושה כן אשריך וטוב לך אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, ולכאורה מה החידוש שטוב לך לעולם הבא, הרי פשיטא שאדם כזה שעמל בתורה מתוך חיי צער ודחק יזכה לעולם הבא, ומדוע שלא יהיה לו עולם הבא?

אבל החידוש בדברי התנא הוא מפני שאמר קודם אשריך בעולם הזה, והרי ידוע שכל הנאות העולם הזה באות על חשבון העולם הבא, והיה מקום לחשוב שכיון שהוא מאושר בעולם הזה כבר לא יקבל עולם הבא, וחידש התנא שאין הדבר כן, ורק סתם

הסיפור היומי

היהודי שפך את לבו: "חמשה ילדים שלי תקועים בשידוכים, והבנק עיקל לי את הדירה". שאל אותו ה'בית ישראל': "געדאנקט האסטו?" - האם כבר הודית להקב"ה על כל החסד שגמל איתך?

והוא גם הורה לו את המינון המדויק: "ההודאה תהיה 60 אחוז והבקשה 40 אחוז"

שאלו ה'בית ישראל': "געדאנקט האסטו?" - האם כבר הודית להשי"ת על כל החסד אשר גמל איתך עד עתה? ולא נתן לו לענות לדבריו, אלא הפטיר ואמר: "ההודאה תהא 60 אחוז והבקשה 40 אחוז".

היהודי הבין שהרבי סיים את דבריו, על כן עזב את החדר, וחזר לקרובו לספר לו על השיחה התמוהה. אמר לו קרובו: "נו, הרי רבות יש לך להודות לבוראך, על חייך המסורים בידו, על המזון שהוא זן ומפרנסך תמיד וכו' וכו'".

שמע האיש לקול הרבי והחל להודות ולהלל לשמו הגדול, ותוך ב' חדשים נישאה הבת המבוגרת, ועד מחצית השנה נושעו כולם: שלושה מהם כבר נישאו ושניים התארסו. בד בבד נפטרה אמו של החברותא ונתגלה לצאצאיה כי היתה עשירה גדולה, ועל ידי הירושה פדה חזרה את הדירה מהבנק, וליהודי היתה אורה ושמחה. באותה שעה חישובו ומצאו, שבאמירת ההלל אומרים 'הודו לה' ששה פעמים [שהרי בפסוק האחרון כופלים את 'הודו לה'] ו'אנא ה' אומרים ארבע פעמים! 60 אחוזים הודיה ו-40 אחוזים בקשה...

(באר הפרשה ואתחנן תשע"ז)

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: מעשה היה בימי הרה"ק ה'בית ישראל' מגור זי"ע, ביהודי שבביתו ישבו חמשה מצאצאיו מעל גיל העשרים שעדיין לא נושעו בזיווגם, כשהגדולה שבהם כבר היתה בת עשרים ושמונה, והיה הלה שבור ורצוף כל הימים. בנוסף לך, החברותא שלו אירס את אחד מצאצאיו, ובליט ברירה הוכרח ללוות כספים בבנק - שהלווהו כנגד משכון דירתו של מיודענו, אלא שעם הזמן פסק מלשלם את תשלומי חובו וממילא העמידו פקידי הבנק את דירתו למכירה לכל המרבה במחיר... מעתה נשברה רוחו בכפליים, הן על חסרון הדירה והן על עיכוב השידוכים ל"ע.

באחד הימים נקלע לשמחת נישואין בבית ידו בעיה"ק ירושלים, שם פגש בו קרובו ששאלו מדוע פניו רעים היום. ענה לו היהודי וביאר לו בטוב טעם ודעת את פרשת השידוכים ואת פרשת הכסף והדירה. אמר לו קרובו: הנה כאן בירושלים יושב לו ה'בית ישראל' ספון בחדרו, גש אליו והזכיר עצמך לפניו ובוודאי תנושע. מתחילה לא אבה לכך היהודי, שלא נמנה על עדת החסידים כלל וכלל, אלא שחזקה עליו פקודת קרובו כי אם לא יועיל לא יזיק, ונכנס אל הרה"ק מגור זי"ע, שם שפך לבו על שלל צרותיו.

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

כשהיה מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל בערך בן ארבעים שנה, הוא ביקר בשוויץ, ובעברו ברחובות שוויץ הריח ריח קטורת של עבודה זרה. מרוב צערו על מכשלה זו - חלה רבינו. הוא החליט להתחנן להקב"ה שיטול ממנו את חוש הריח, כדי שלא ייכשל בו שוב...

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א, בסיפור מבהיל על מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל

בשטר של מאה דולר והכריז על סחורתו. האדם הזה מציע למכור את כל עברותיו תמורת מאה דולר, וכבר שעות רבות עומד הוא שם ולא נמצא להם קונה.

רבינו, ששמע אחר כך את פרטי המעשה, התפעל ואמר: "ישראל קדושים הם, אפילו עוברי עבירה אינם מתפתים לקנות עברות של הזולת".

לבסוף נשא עמלו פרי. צעיר חילוני שהיה מעוניין במאה דולר, הסכים לקנות את כל עברותיו. המוכר החתים אותו על שטר שבו מפורטים כל פרטי המכירה, וכל אחד פנה לדרכו.

הצעיר הגיע הביתה, וסיפר בשמחה על המאה דולר שהרוויח בקלות. אמו, שיסודותיה ביהדות היו יותר עמוקים, נזעזעה עד מאוד. היא פנתה אל עסקני ציבור, לבדוק כיצד ניתן יהיה לתקן את הדבר. כאשר הובאו הדברים לפני רבינו אמר על אתר, שהגם שישנן שיטות שהמכירה בתוקף, אך המוכר יהיה חייב לעשות עוד תיקוני תשובה רבים, עד שנשמתו תטהר מזוהמת החטאים. אבל הקונה יצטרך להרבות בתשובה יותר!

(הרב שלמה לוונשטיין מתוך פניני הגראי"ל)

"לא תעשה לך פסל כל תמונה" (דברים ה', ז')

שנים רבות היה רבינו מבקש מאחד המקורבים אליו, שיבוא לביתו בהבדלה ויברך במקומו על הבשמים.

הלה חשב כי חוש הריח של הרב נחלש בשל זקנותו. עד שהרבנית גילתה לו את הסיפור האמיתי...

כשהיה רבינו בערך בן ארבעים שנה, הוא ביקר בשוויץ. בעברו ברחובות שוויץ הריח ריח קטורת של עבודה זרה. מרוב צערו על מכשלה זו - חלה רבינו.

הוא החליט להתחנן לקב"ה שיטול ממנו את חוש הריח, כדי שלא יכשל בו שוב. הוא התפלל על כך בדמעות יומם וליל...

באחד הימים כשחזר מהתפילה, בישר לרבנית באושר: "ברוך ה'! משמים קיבלו את תפילתי! אינני מריח דבר!!"

וכך מגיל ארבעים אין לו חוש ריח...

שכר עבירה כנגד הפסדה

המעשה הבא ארע בשנת תשס"ב. בתחנה המרכזית בבאר שבע עמד יהודי הנמצא בהליכי תשובה מתקדמים. נפנף בידו

מיד כשסיים החתן את הקריאה, נעו זרועות האלומיניום של ה'גרמא פעקאלאך' ופיזרו ממתקים מעל ראשי הילדים. בתפילת מוסף החל להישמע מכיוון המטבח קול זמזומו של ה'גרמא פופקורן'...

כך זה עשוי ח"ו להיראות אם לא נשמור על השבת מהמהפכות הטכנולוגיות שעוללות 'לגנב' לנו אותה...

עליה לתורה בבית הכנסת, ומלבד 'כהן' לא נמכרה אף עלייה. בצג הקטן שהיה קבוע מעל הבימה הופיעה שורת סיכום, לפיה מתחילת השנה האזרחית כבר תרם הכהן לקופה 337 שקלים מלבד דמי החבר. יפה.

מיד כאשר סיים החתן את הקריאה התפשטו זרועות האלומיניום של ה'גרמא פעקאלאך' ופיזרו ממתקים בפיזור שווה מעל ראשי הילדים. בתפילת הלחש דמוסף החלו להישמע מכיוון המטבח זמזומים, היו אלה ה'גרמא פופקורן' ויתר המכשירים

שמור את יום השבת לקדשו (דברים ה יב)

"פופציג שקל כהן, צום הערשטן מאל [=בפעם הראשונה], צום צווייטן מאל, און צום דריטן מאל - שילם לו!"

"שילם לו"? - כן, באמצעות מכונת ה'גרמא מט' שלשל הכהן באופן מידי חמישים שקלים לקופת בית הכנסת וזכה בעלייה. מאז ההמצאה הפך ה"זכה לו" ל"שילם לו". גם יתר המתפללים שילמו על אתר, אף אחד לא לקח על עצמו ריזיקה של 'בל תאחר'. אבל כל זה התרחש בעיקר בשבתות רגילות, השבת מתקיימת

התיאור אינו דמיוני. ההתפתחות הטכנולוגית שיכולותיה משכפלות עצמן בכל עת, יכולה לאפשר כל המצאה שתעלה על הדעת, והכל באוטומציה מלאה ללא מגע יד אדם ואפילו לא באופן של גרמא.

אך האם זה 'ללא חילול שבת'? לא! הרי באופן זה השבת תחולל ולא יישאר ממנה שריד ופליט.

דהיינו, גם אם ניתן למצוא דרך להסתדר עם הלכות שבת, אך עם השבת עצמה לעולם לא יוכלו להסתדר, כי מעבר ל'אוושא מילתא' ו'עובדין דחול' - שבת היא שבת, ואם היא איננה כזו הפכת אותה ליום חול. וזו איננה הגדרה 'על דרך אגדה', אלא התמצית של כל מהות השבת.

מספר פעמים עוררו הפוסקים על מגמות אלו בדור אחרון, ובקונטרס 'גרמא כמעשה' מובאת חקירה בדרך הלצה, האם כאשר ישלו את הטשולנט בשבת על ידי תנור גרמא יהיה לו דין טשולנט, או שכל דינו של הטשולנט שהוא מתבשל מערב שבת ומונח על האש במהלך כל השבת.

בדרך זה הוא מפרש את לשון הפסוק בפרשת השבוע "שמור את יום השבת לקדשו" (ה' יב) - וכי מי מאיים לגנוב את השבת, שיש לשמור אותה? אלא, שבמדרון החלקלק של פיתוחי הטכנולוגיה עלולים לגנוב את השבת כולה...

(הרב רפאל ברלזון יתד נאמן ואתחנן תשע"ד)

שהחלו לפעול אוטומטית להכנת המטעמים לקידוש שיתקיים מיד בתום התפילה. בינתיים פרסה ה'גרמא הערינג' את הדג לפיסות בגדול מתאים, נעצה בהם קיסמים ופיזרה סביבם בצלצלים.

באמצע 'קדושה' התייצב בכניסה אדם לבוש סרבל תכול, היה זה שליח עם כדי מים מינרלים. אל דאגה, המשאית שלו כווננה כבר מיום שישי באופן שלא ייכשל בחילול שבת, אך המחשב לא עודכן על האופרוף שיגרום לתפילה להסתיים מעט מאוחר יותר. בעיצומו של הקידוש החגיגי נכונה הפתעה מדהימה למשתתפים: האור בבית הכנסת כבה, ועל קיר המזרח הופיעה דמותו של הסבא זכרוננו לברכה בסרט צבעוני. ה'גרמא מובי' הופעל אוטומטית בדיוק בזמן המכוון, והדרשה שהוא נשא לפני 13 שנה בסעודת הברית של החתן דנו, הוקרנה כעת, וכולם שתו את דבריו ואת המשקאות שהכין ה'גרמא שייק' בצימאון. בתום דרשת הסבא ז"ל נשמעה ברכת הסבא שיחי' בשידור ישיר מלוס אנג'לס דרך ה'גרמא קונפורנץ'.

בתום הקידוש היה קשה לנוכחים לזוז, אך אל דאגה, המדרגות הנעות שכוונו מראש על 'מצב שבת' הורידו את בעלי הכריסין למפלס הרחוב, שם כבר המתינה להם ה'גרמא טריין' שתוביל אותם הביתה.

מלבד ההקלה בתנאי החיים הפרטיים שתרמה מהפכת ה'גרמא', היא יצרה מהפך מבורך ביחסי דתיים וחילוניים בארץ ישראל. אף אחד לא נאלץ להמציא את ה'גרמא שטיין', כי שוב לא היה על מי להשליך אבנים. המפעלים כולם, משרדי הממשלה והבנקים, מערכות התחבורה באויר בים וביבשה, כולם כולם, התאימו את המנגנון שלהם לשיטת ה'גרמא'. חסל סדר חילול

יומא דהילולא

לאחר שראו שנפשו שבה אליו, שאלוהו: מדוע התעקש הרבי שלא לקיים את פקודות הרשעים? תשובתו היתה נוראה: "אני מפחד מרבי יהושע בן לוי יותר ממה שאני פוחד מהרשעים הללו"...

ליומא דהילולא של הגה"ק בעל 'ויחי יוסף' מפאפא זצ"ל - י"ג באב תשד"מ

וכן הרגליים, לשכב ולעמוד, ככל העולה על רוחם. כל האסירים בלית ברירה פחדו מעונש מיתה על שינוי כלשהו מאשר זממו הרשעים ההם, וקיימו ועשו הכל בלי להחסיר תנועה כלשהי, להנאתם הארורה. אולם הנה פתאום נשמעו קולות וצעקות מרשעים האלו, המה צעקו על אחד: "כלב, אתה תעשה הכל בדיוק כמו שאנו מצווים אותך! תשכב תיכף ומיד!" ובכל הזמן הורידו על אותו הגוף מכות נוראות ונפלאות. אבל אין קול ואין עונה, האישה ההוא התעקש בכל עוז כי אינו עושה כמעשיהם. האנשים לא יכלו לראות ולהביט ולראות מי הוא, אבל בלחש

סיפר הרה"ח ר' נפתלי וייס עובדה נוראה שאירעה עם רבו המובהק הגה"ק בעל 'ויחי יוסף' מפאפא זצ"ל באותם ימי חושך ואפלה, המלמדת על מסירות נפשו העצומה לקדושה. הדבר היה בעת מלחמת העולם השנייה. באישון לילה אחרי יום עמוס תלאות שם במחנה, כאשר כולם היו שפופים ורצוצים מעבודה קשה המפרכת את הגוף. הגרמנים החליטו כי אין להם זמן מוכשר יותר מהעת ההיא לחייב את כל האסירים לעשות התעמלות בתנועות שונות ומשונות, ובלבד שייזהר כל אחד שלא ישנה דבר מרצון מלאכי חבלה ההם. להטות הידיים ככה וככה,

המעניין יותר הוא כיצד התפרסם אותו סיפור. היה זה בשנים האחרונות של רבנו, כשלפתע שינה ממנהגו בפורים לאסוף ממון לצדקה ועלידי זה לחלק ישועות, והחליט בדעתו כי אינו במדרגה הזאת ואינו מאחל ישועות.

אולם לפתע קם על השולחן אחד מהזקנים שהיו בשולחן, השתיק את כל הקהל ואמר: הנה אנחנו שומעים עכשיו מהרבי איך שאינו צדיק ואינו פועל ישועות, חשבתי כי עכשיו בא הזמן לגלות אפס קצהו ממדרגת הרבי אשר עיני ראו ולא זר - וסיפר כי היה באותו מחנה עם רבנו, ואז סיפר באריכות את כל מה שקרה באותו לילה. והוסיף כי מזה נראה אפס קצהו של גדולתו וקדושתו של הרבי, ובוודאי שיש לו כח עצום לפעול ישועות גדולות בהאי יומא.

כאשר שמע רבנו את דבריו נתמלא שמחה רבה וקיים את מנהגו כמדי שנה בשנה בהוסיפו לברך את כל אחד ואחד כפי שנהג מדי שנה בשנה ועוד הרבה יותר.

(המבשר תורני' ואתחנן תשע"ד)

שמעו כי זהו לא אחר מאדמו"ר מפאפא זי"ע, אשר בשביל שאינו מציית לרשעים ההם הורידו לו מכות רצח עד שפוך דם עליו ויותר. כל אחד חשב לעצמו, מדוע לא יכול היה לציית להם, מדוע הניח עצמו בתוך שיניהם הארורות, ולא הבנו איזו מסירות נפש יש כאן שלא לעבור על המצוות.

אחרי כמה זמן של מכות רצח הוליכו אותו לתוך חדר פנימי ושמה נשתהה כמה שעות ושב חזרה וכל גופו זב דם ומלא מכות וייסורים, גורר את רגליו הכבדות לתוך הצריף. כולם קמו מיד לסייע לו בכל מה שהיה שייך בתנאים האיומים הללו, ולאחר שראו כי מתחיל להשיב קצת את נפשו לא יכלו להתאפק ושאלו אותו בדרך ארץ: מדוע עשה רבנו ככה ולא קיים את מה שציוו לו הרשעים הללו.

תשובתו של רבנו היתה נוראה, ואמר: אני מפחד מרבי יהושע בן לוי יותר ממה שאני ירא מהרשעים הללו. המה ציוו לי לשכב פרקדן, ואיתא בגמרא בברכות רבי יהושע בן לוי לייט אמאן דגני אפרקיד.

* דף היומי בבלי

* דף היומי בהלכה

* ווארט או סיפור לפרשת השבוע

* שידורים חוזרים מאירועי 'דרשו'

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר' **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

מה הדין במקרה שהמזון של 'עירוב תחומין' אבד לאחר כניסת השבת?

בטבל באופן שאינו 'בטל' ברוב. וכך הדין גם במקרה שהמזון הוצא אל מחוץ ל'תחום' של מי שהעירוב הונח עבורו, על ידי הרוח, או שהתגלגל מאליו. ו'מחוץ לתחום', פירושו, מחוץ לארבע אמות שמעבר לקצה התחום. ויש אומרים שאף אם הוצא אמה אחת מחוץ לתחום, העירוב בטל (כשאירע כן לפני בין השמשות).

[שו"ע (שסח, ה, ר) תט, ה-ו, משנ"ב כ רכד, וביה"ל ד"ה בסוף; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 7]

המניח 'עירוב תחומין', ומזון העירוב אבד לפני בין השמשות של כניסת השבת, העירוב אינו חל; אך אם המזון אבד לאחר בין השמשות, העירוב חל, כיון שזמן תחולת העירוב הוא בכניסת השבת, ומאחר והעירוב חל, שוב אינו פוקע אף אם מזון העירוב אינו קיים.

וכך הדין גם במקרה שהמזון העירוב קיים, אלא שנפסל לאכילה, וכגון שהתעפש, או שנאסר באכילה, וכגון שהתערב

מזון של 'עירוב תחומין' שקיים ספק לגבי כשרותו - האם העירוב חל?

ואם לא ידוע אם העירוב הונח במקומו הנכון - אין לעירוב חזקת כשרות, ואנו מניחים כי הוא לא חל. וכן אם ידוע שהונח במקומו הנכון, אך בשעה שהונח כבר היה ספק בנוגע לכשרות המזון - אין לעירוב חזקת כשרות, ואנו מניחים כי הוא לא חל; ובאופן זה, אינו חל גם מטעם נוסף - שבפועל אינו ראוי לאכילה, מחמת הספק על כשרותו.

[שו"ע תט, ה, ומשנ"ב כה; וראה שעה"צ כה; וראה עוד נתיבות שבת מז, הע' טו]

בהמשך לאמור: במקרה שהתגלה לאחר בין השמשות כי המזון של 'עירוב תחומין' אינו קיים, או שאינו ראוי לאכילה, מסיבה הלכתית או מסיבה אחרת; וספק אם הדבר אירע לפני בין השמשות, או לאחריו - הדין כך: אם ידוע בוודאות כי מזון העירוב הונח לפני בין השמשות במקומו הנכון, והיה ראוי לאכילה - יש לעירוב 'חזקת כשרות', כלומר, שאנו מניחים כי הדבר אירע לאחר בין השמשות, והעירוב חל.

מהי 'חזקה דמעיקרא'? והאם היא 'פועלת' גם במקרה שאינה סותרת את עצם הספק?

התערב בו דבר איסור, אשר עצם התערובת אינה סותרת את חזקת ההיתר, שהרי הדבר המותר בעינו עומד, ואילו היינו יכולים להפרידו מהאיסור, היה חוזר להיתרו, והאיסור הוא רק מחמת תערובת האיסור - נחלקו הפוסקים: יש אומרים שהחזקה 'פועלת' גם במקרה כזה, ואנו מניחים שהמעשה לא נעשה; ויש אומרים שמכיון שהחזקה אינה סותרת את עצם המעשה, לא ניתן לדון על סמך החזקה כי העמשה לא נעשה.

[ביאורים ומוספים דרשו תט, 18, בהרחבה; וראה במקורות המצוינים שם]

אחת ה'חזקות' ההלכתיות, היא 'חזקה דמעיקרא' (= שמתחילה). והיינו, דבר שהיה במצב או בדין מסויים, ונוצר ספק אם השתנה, אנו מניחים שהוא נותר כבתחילה, כל זמן שלא הוכח כי נשתנה. וכגון, דבר המותר שנוצר ספק אם נאסר, או דבר טהור שנוצר ספק אם נטמא; שאנו אומרים: העמד הדבר על חזקתו.

ובמקרה שיש ספק אם נעשה מעשה שאינו משנה את מצבו או דינו של הדבר בעצמותו, אלא שדינו של הדבר משתנה על ידי המעשה מסיבה חיצונית; וכגון, דבר היתר שיש ספק אם

* 'עירוב תחומין', חל בשעת כניסת השבת, וצריך שבשעה זו, דהיינו בזמן 'בין השמשות' של כניסת השבת יהיה מִזוֹן העירוב מונח במקום שהאדם אשר עברו נעשה העירוב יוכל לקחתו ממנו ולאוכלו. ואם ניתן לקחת את מִזוֹן העירוב ממקומו, אך הדבר כרוך בעשיית מלאכה האסורה בשבת מדאורייתא, או באיסור דרבנן שאינו מאיסורי שבת - אין העירוב חל.
* חכמינו ז"ל אסרו להשתמש בעצים בשבת, מחשש שמא תוך כדי שימוש יתלוש המשתמש - בכוונה - עלים, ענפים, או פירות, ויעבור על איסור מלאכת 'קוצר'.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מאיזו רשות היחיד אסור לטלטל לבית מגורים אף כששניהם שייכים לאיש אחד?

מותר לטלטל מקרפף לקרפף בטווח של ארבע אמות. וכלי 'שִׁשְׁבַת בבית' (ראה תקציר קודם), ובדרך כלשהי הוצא לקרפף שלא הוקף לדירה ושטחו יותר מבית סאתיים - אסור להוציאו לקרפף אֲחֵר כמותו אפילו בטווח של ארבע אמות; אך אם שני הקרפפים שייכים לאדם אחד - לדעת המתירים הנ"ל, מותר, ואף לדעת האוסרים הנ"ל, יתכן שמקרפף לקרפף מותר.

[שו"ע שעב, ב, משנ"ב יז-יט, שעה"צ ט, וביה"ל א, ד"ה או; וראה ביאורים ומוספים דרשו, 12]

רשות היחיד שהוקפה במחיצות שלא לצורכי דירה, המכונה 'קרפף שלא הוקף לדירה' - יש אומרים שמותר לטלטל חפץ מִבֵּית מגורים לתוכה ולהיפך על ידי 'עירוב חצרות', או כאשר שניהם שייכים לאדם אחד; ויש אוסרים, וכן פסק בשולחן ערוך, ובשעת הדחק ניתן להקל.

וקרפף שלא הוקף לדירה ששטחו גדול מ'בית סאתיים' (כ־1,152-1,658 מ"ר, לשיטות השונות) - אסרו חכמינו ז"ל לטלטל בתוכו בטווח של יותר מארבע אמות, כדין 'כרמלית'; אך

הלוח היומי

י"ג במנחם אב | רבי נתן נטע ב"ר שלמה שפירא זצ"ל, מקראקא, בעל מגלה עמוקות

ביום זה בשנת תש"ב, נעקדה"ש 93 בנות, מבית יעקב הראשון בקראקוב הי"ד.

יארצייט:

שצ"ג: רבי נתן נטע ב"ר שלמה שפירא זצ"ל, מקראקא, בעל מגלה עמוקות.

תקפ"ט: רבי מרדכי ב"ר אברהם בנט זצ"ל, אב"ד ור"י ניקלשבורג ועוד, בעל מגן אבות, תכלת מרדכי, דברי מרדכי ועוד.

תקצ"ו: רבי אברהם אבא ב"ר אברהם שלמה אבלי-פאסוועלער זצ"ל, ראב"ד וילנא, בעל באר אברהם.

תשל"ג: רבי יוסף אליהו ב"ר אליעזר קלונימוס הענקין זצ"ל, עמד בראש ארגון עזרת תורה, בעל פירושי איברא, גבורות אליהו.

תשמ"מ: רבי זאב דב ב"ר אברהם חיים צ'צ'יק זצ"ל, בעל תורת זאב.

תשד"מ: רבי יוסף ב"ר יעקב חזקיה גרינוולד זצ"ל, האדמו"ר מפאפא ור"י קרן לדוד, בעל ויחי יוסף, דרכי יוסף ועוד.

תשנ"א: רבי זבולון אריה ב"ר נתנאל יוסף גרז זצ"ל, אב"ד רחובות.

האם יש חובה להוכיח מומר לתיאבון?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

- האם מותר להוכיחו. בתנא דבי אליהו מבואר שכל רשע שהוא שונאך ואינו 'עמיתך' אין רשאי להוכיחו, אמנם בביה"ל (שם) הביא בשמו 'שאין אתה חייב להוכיחו', ודעת הגר"ח קניבסקי שאם הוכיחו קיים בכך מצות חסד. ודעת הגר"נ קרליץ שאף ראוי להוכיח אדם שספק שמא יחזור למוטב ויהיה בכלל 'אחיק' [ובמנחת חינוך מבואר שאף יש חוב להוכיחו באופן כזה]. ולהוכיח מחללי שבת בשעה שנוסעים בשבת, דעת הגר"נ קרליץ שיתכן שהם בכלל תנוקות שנשבו ועדיין בכלל 'אחיק' וא"כ מצוה להוכיחם על כך. אכן לענין לעשות מלחמות על זה, כתב שם שצריך שיקול דעת גדול והדבר מסור לגדולי הדור.

בסדר הלימוד היומי בספר 'חפץ חיים' נלמדים היום סעיפים ט"ו-י' שבכלל 'מהלכות לשון הרע. בין הנידונים המובאים בביאורים ומוספים על סעיפים אלו, אנו מוצאים את השאלה האם יש חוב להוכיח מומר לתיאבון. מדברי ה'חפץ חיים' כאן עולה שאין חוב, אולם בביאורים ומוספים מציינים כי במשנה ברורה (ביאור הלכה סי' תרח ס"ב ד"ה אבל) נשאר הח"ח בצ"ע בזה, ומביאים דעות שונות בפוסקים לגבי שאלה זו. ולהלכה, מביאים כי דעת הגר"ש אלישיב היא שיש להחמיר מספק להוכיח מומר לתיאבון. שאלה נוספת היא לגבי מומר להכעיס, שאין חובה להוכיחו

יארצייט הג"ר זאב דב ב"ר אברהם חיים צ'צ'יק בעל ה'תורת זאב'

פעם הג"ר זאב צ'צ'יק היה זקוק בדחיפות לתרופה מסוימת באמצע הלילה, וכל בתי המרקחת היו סגורים מלבד בית מרקחת תורן ברחוב יפו, ובנו אמר לו שהוא מוכן ללכת לשם, אך הרב סירב, ובנו התחיל להפציר שרוצה ללכת עד שהרב אמר לו: "הרי בית המרקחת בלב רחוב יפו ובודאי אי אפשר לשמור כראוי על קדושת העיניים, וזה איני יכול לסבול בנפשי שבגללי יארע זאת..." (תורת זאב - פנינים עמ' טו)

בשעה שאנו יוצאים לנופש או לטיול וכדומה, נזהר שלא ללכת למקומות שיש בהם חוסר צניעות וקדושה